

Op zoek naar levende fossielen

Stel je eens voor: duiken in de wateren van Sodwana, op zoek naar vis en dan een (naar men dacht) uitgestorven soort vinden. Onderwater onderzoeker Peter Timm, die in 1996 de operatie Triton samen met Rolleen Jacobs startte, is de man die deze ontdekking in 2000 heeft gedaan.

Timm heeft op schitterende wijze de Coelacanth herontdekt, een primitief uitziende vis, waarvan men dacht dat hij al sinds bijna 65 miljoen jaar uitgestorven was.

Om zijn nalatenschap te vieren komt een groep vrienden, die zich The Unified Dive Team noemen ieder jaar bij elkaar en gaan op een verbazingwekkende avontuur op zoek naar de ongrijpbare Coelacanth. De groep levert haar duik- en noodplannen ter goedkeuring in bij DAN Southern Africa voordat ze voor hun zoektocht vertrekken - dit om operatie Triton in leven te houden uit naam van onderzoek. Ze verzamelen data voor het Zuid-Afrikaanse National Biodiversity Institute (SANBI) Marine Biologists en leggen de progressie van de Coelacanth vast.

Er zijn maar twee soorten van deze fossiel vis bekend: de een komt voor in de wateren in de buurt van Indonesië en de ander voor de oostkust van Afrika. Ze worden in extreem diep water aangetroffen en het is bekend dat ze meer dan 2 m lang kunnen worden en tot wel 100 kg kunnen wegen.

Dit jaar begon operatie Triton met de gebruikelijke weken van planning en voorbereiding - back-up duikers, afdaalplannen, noodplannen, financiële zaken, sponsors, zonnebrand, oververhitting, onderkoeling, uitrusting, camera's. En dat allemaal voor 10 minuten op de bodem. Zo ging het toe in Jesser Canyon:

DE DUIK

Dag 1. Ze hadden 12 minuten: 2 minuten om de bodem te bereiken en 10 om naar het verloren juweeltje te zoeken.

Zodra ze een diepte van 108 meter bereikten, ging alles heel snel. Zoeken naar de grotten, het vinden van de beroemde u-vormige grot.

Niets werd er in de eerste 7 minuten gevonden. En toen... daar was ze. De Coelacanth, precies reden waar dit om begonnen was, die ze recht aankeek.

Zachtjes, zonder haar af te schrikken, deden ze in verwondering dat wat ze moesten doen: data verzamelen, van alle kanten foto's nemen, zoeken naar indicatieve soorten.

De tijd was voorbij. Ze begonnen terug naar boven, naar 60 meter, te gaan om daar de diep back-up duikers te ontmoeten. Er ging een boodschap naar boven: "Er is een vis gezien en alle duikers zijn ok!" Aan boord begon het feest en DAN werd van de voortgang op de hoogte gebracht.

Het kostte 2 minuten om naar beneden te gaan en 2 uur om weer het oppervlak te bereiken. Maar het was het waard.

De tweede dag bracht serieus, heftige omstandigheden met zich mee: razende storm en een stroming van 70m/min. Don Hauman's eerste duik naar die diepte was zwaar. Op 100 m stopte het team met de afdaling, niet in staat de grotten te vinden. Nog eens 10 m dieper en nog steeds niets. De tijd was voorbij.

Je zou zeggen dat drie keer scheepsrecht is, maar niet dus. De derde dag was het bewolkt en de omstandigheden waren ruw. Het was Janko's beurt voor een eerste, diepe duik. Eenmaal onder het oppervlak waren de omstandigheden niet zo ruw en ze vonden de u-vormige grot. Er werden een heleboel vissen in de derde grot gezien, maar geen Coelacanth.

Op de vierde dag werden ze met regen wakker - stromende, alles doordrenkende regenbuien.

In stilte materiaal gereed maken, analyseren en markeren van de flessen, iedereen hield een oogje op de wolken die geen enkel teken van opklaren vertoonden. Grant, de schipper nam de beslissing: "We duiken!. De regen vult de gaten in de weg en de tocht zal gladjes, maar wel nat verlopen."

Onderweg realiseerde iedereen zich: ze waren met precies dezelfde groep mensen (met als extra Don Hauman) die meer dan twee jaar geleden de Coelacanth gezien hadden. Natuurlijk was Timm, die in 2014 overleden was, er niet meer bij, een gat dat nooit onopgemerkt blijft. Het waren dezelfde duikers, dezelfde schipper, dezelfde bootbemanning, zelfs dezelfde opvlakte duikleider.

Ze rolden het water in en bereikten de 90 m in 2 minuten, waarbij ze ongeveer 15 m van de u-vormige grot landden. Bij het inspecteren van de omgeving, vonden ze niets. Totdat hun lampen in de desbetreffende grot schenen.

En toen gebeurde het opnieuw.

Ze lag ongeveer 2-3 meter diep in de grot, kalm en gracieus. Jesser (zoals haar koosnaampje is) werd gefilmd, gefotografeerd (zich omdraaiend voor de duikers alsof ze op de hoogte was van de drill? en werd door iedereen aangestaard.

Voordat iemand het maar door had, was het voorbij en was het tijd de boeien te gebruiken en op weg naar het oppervlak te gaan. De geschiedenis had zich voor precies hetzelfde team herhaald.

Op dag 5 en 6 maakten Riaan en Elaine hun eerste superdiepe duik, maar helaas bleef de Coelacanth onzichtbaar voor ze en liet ze het aan het team van het volgende jaar om haar progressie vast te leggen.

TEAMSPIRIT

Terug in de realiteit moet je de feiten onder ogen zien: je kunt dit niet alleen doen. The Unified Dive Team is een groep vrienden die elkaar ondersteunen. Ze plannen hun DAN veiligheidsplannen samen en gaan samen op zoek naar sponsors. Hierbij is een speciaal bedankje op zijn plaats voor de oppervlaktecrew die de hele tijd bij ruwe zee en in stromende regen zat - zonder hun was het gewoon niet mogelijk geweest!

Dit is een team van mensen die van duiken en van de oceaan houden en die geïnteresseerd zijn in de schoonheid van koralen en vissen. Voor hun gaat het om veel meer dan de Coelacanth. Het gaat over het vormen van relaties die een leven lang stand houden en het creëren van verhalen die door volgende generaties doorgegeven zullen worden.